

Holdning til adgangsregulering (3)

Konkret lukning af dele af Hestehave Skov i 2006 og 2007

I de senere år er man begyndt at tale om mulighederne for en mere "dynamisk" adgangsregulering. Fx kan man forestille sig at indskrænke adgangsmulighederne til mindre arealer i en fastsat periode, når der er et dokumenteret behov for en akut beskyttelsesindsats af dyre- og/eller plantelivet. En forsøgslukning af dele af Hestehave Skov viste ikke nogen nævneværdig negativ effekt på de besøgendes fornøjelse af besøget.

Den overordnede regulering af adgangen til naturområder sker gennem Naturbeskyttelsesloven. Derudover kan eksempelvis fredninger give mere eller mindre adgang til specifikke områder. En mere fleksibel reguleringsmulighed, hvor der fra situation til situation tages stilling til, om en adgangsbegrænsning (afgrænset i tid og sted) diskuteres som en ny mulighed. Hvordan – og af hvem – en sådan forvaltningsform skulle gennemføres i praksis, tages der ikke stilling til her. Her ses der alene på hvilken effekt en sådan adgangsbegrænsning i praksis har på de besøgendes fornøjelse af besøget.

I forbindelse med projektet "Friluftslivets effekter på naturen" har det været muligt at gennemføre og undersøge en konkret aflukning af dele af Hestehave Skov. Se noten sidst i dette Videnblad eller Videnblad 1 og 2 for nærmere beskrivelse af selve projektet og nærværende dataindsamling.

FOTO: FRANK SØNDERGAARD JENSEN

Selve aflukningen

Med stor velvilje fra Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland blev der fra 1. maj til 1. oktober i 2006 og 2007 gennemført en aflukning af den indre del af Hestehave Skov, i alt ca. 34 ha ud af skovens samlede areal på ca. 174 ha. Aflukningen blev markeret med rød/hvide plasticbånd ved de veje og stier der fører ind i området, hvor der også blev opsat skilte med information om lukningen. Den nærmeste skiltning/aflukning lå ca. 300 m fra det sted, hvor interviewene blev foretaget.

Aflukningens indflydelse på fornøjelsen af besøget

Et hovedmål med aflukningen var, at få belyst, hvilken effekt en *reel* indskrænkning i adgangsmulighederne havde på fornøjelsen af besøget, i modsætning til mere *hypotetiske* indskrænkninger som beskrevet i Videnblad 9. Følgende spørgsmål blev derfor stillet, når de besøgende forlod Hestehaven: "En del af Hestehave Skov er blevet lukket for publi-

kum fra 1. maj til 1. oktober. Har dette haft nogen indflydelse på Deres fornøjelse af besøget?". Svarfordelingen i Tabel 1 viser ganske tydeligt, at det var en meget lille del af gæsterne, der reelt var påvirket af lukningen. Således angav under 10 pct., at det havde formindsket fornøjelsen lidt eller meget – overvejende lidt. For langt hovedparten af de interviewede gjorde det ingen forskel, eller også havde man ikke opdaget eller kendskab til ændringen. Endelig skal det bemærkes, at praktisk taget ingen gav udtryk for, at lukningen havde forøget fornøjelsen, hvilket vel var ganske forventeligt.

Med hensyn til hvorvidt de besøgende havde bemærket aflukningen, spurgte vi i et selvstændigt spørgsmål om de besøgende havde set lukningsskiltet på deres tur i området. 42 pct. angav, at de havde set skiltet samme dag som interviewet, og ca. det halve (23 pct.) havde bemærket skiltet ved et tidligere besøg. Ses der på svarfordelingen alene blandt de

gns.: 4,4

gns.: 6,7

gns.: 7,0

Figur 1: Den gennemsnitlige vurdering af tre formuleringer af luknings-skiltene tekst. (Skala fra 1 (meget negativt) til 9 (meget positivt)).

besøgende der har set skiltet på interviewdagen, ændrer det ikke på hovedindtrykket, at aflukningen mindsker fornøjelsen (lidt) af besøget blandt et mindretal af gæsterne (under 10 pct.).

Formulering af skiltene tekst

I forbindelse med dataindsamlingen

i 2007 bedømte de interviewede desuden tre forskellige formuleringer af skiltene luknings-tekster på en skala fra 1 (meget negativt) til 9 (meget positivt). Figur 1 viser den gennemsnitlige vurdering af de tre formuleringer. Den viser tydeligt, at hvis der gives en forklaring på, *hvorfor* den konkrete lukning er sket, bedømmes teksten – og dermed formodentlig også skiltets budskab – betydeligt mere positivt end den ”rene” luknings-information. Den ekstra tilføjelse, at ”Dette giver en rigere natur – også for de besøgende” giver ikke nogen markant ekstra effekt i forhold til grund-forklaringen ”For at beskytte plante- og dyrelivet er ...”. At information om hvorfor et tiltag/indgreb foretages bedømmes positivt, er for øvrigt i overensstemmelse med tidligere resultater fra Skov & Landskab, hvor eksempelvis hegning i skove og afbrænding af hedearealer bedømmes betydeligt mere positivt, hvis der gives en forklaring på, hvorfor sådanne indgreb foretages.

Afsluttende bemærkninger

De fundne resultater peger således i retning af, at en periodevis lukning af en afgrænset del af et skov-/naturområde kun vil influere negativt på relativt få gæster – specielt hvis der gives information om *hvorfor* adgangsbegrænsningen gennemføres. Vi bad de interviewpersoner, der gav udtryk for at aflukningen havde formindsket fornøjelsen, om at uddybe deres synspunkter på tiltaget. En (forventelig) bemærkning der blev givet var, at man blev afskåret fra ens oprindelige mål med turen, og derfor måtte ændre rute undervejs. En me-

re væsentlig konstatering er, at flere bemærker, at de faktisk savnede information om, *hvorfor* forbudet var iværksat (de tre skilteformuleringer blev løbende skiftet i lukningsperioden, hvorved nogle gæster alene har stødt på det ”uforklarede” luknings-skilt). En anden meget væsentlig erfaring blev gjort med hensyn til *placeringen* af skiltene. Skiltene blev som nævnt opsat umiddelbart, hvor forbudet startede inde i skoven; men flere peger på, at hvis blot man var blevet informeret straks man nåede til skovbrynet – og ikke først når man var kommet et godt stykke ind i skoven – ville det have afbødet ulemperne betydeligt. Se fx også Vidensbladet 9 og 20, hvor yderligere aspekter af adgangsregulering behandles.

Frank Søndergaard Jensen

Hans Skov-Petersen

Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2010

Note

Dataindsamlingen i forbindelse med lukningen af dele af Hestehave Skov blev gennemført som personlige interviews i 12 sommer-weekender i 2006 og 2007. I alt 352 interviews. De besøgendes vurdering af luknings-skiltene tekst blev alene indsamlet i 2007 (159 interviews). I forbindelse med den konkrete lukning skal der lyde en stor tak til Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland, v. Kim Friis Egefjord for stor imødekommenhed og praktisk hjælp.

Projektet ”Friluftslivets effekter på naturen” er finansieret af Tips- og lottomidler fra Friluftsrådet (www.friluftseffekter.dk).

Tabel 1: De besøgendes fordeling i forhold til om publikumslukningen forøgede eller formindskede fornøjelsen af besøget i Hestehave Skov. Procenttallene i parentes er for den del af de interviewede der svarede, at de faktisk havde set de opstillede luknings-skilte (enten på interviewdagen eller ved tidligere besøg).

	Forøgede fornøjelsen meget	Forøgede fornøjelsen lidt	Gjorde ingen forskel	Formindskede fornøjelsen lidt	Formindskede fornøjelsen meget	Kendte ikke til ændringen/ ikke været i området før
Indflydelse på besøg i dag?	0 (0)	0,3 (0,6)	54,0 (82,4)	4,6 (8,8)	2,0 (3,3)	39,1 (5,0)
Indflydelse på tid- ligere besøg i år?	0 (0)	0 (0)	31,8 (43,9)	2,3 (4,0)	0,6 (0,6)	65,3 (51,5)